

Un secol și jumătate

Există teatre cu trecut, dar fără prezent. Există teatre fără trecut, dar cu prezent. Există teatre care nu au nici trecut, nici prezent. Ei bine, Teatrul Național din Craiova are și trecut, și prezent. Și nu oarecare. Iar dacă-și încordează forțele și se ambiționează, în stilul cel mai pur și mai pozitiv oltenesc, Teatrul Național craiovean va avea cu siguranță și viitor. Și nici viitorul nu va fi unul oarecare.

Se numără printre primele teatre din România, atât în ordine cronologică (a împlinit anul acesta un secol și jumătate de existență), cât și în ordine axiologică. Pe aici s-au perindat piese, actori și regizori fundamentali, aici s-au construit spectacole de răsunet național și mondial, aici sunt omagiați periodic, prin manifestări culturale, Shakespeare și vărul Sorescu, Caragiale și Amza Pellea. A avut perioade cu deosebire

fastе, care s-au numit Vlad Mugur, Mircea Cornișteanu, Silviu Purcărete, Tompa Gábor și din nou Vlad Mugur. Sunt fericit că le-am fost contemporan, că m-am putut delecta, împreună cu publicul din țară și din multe alte țări, la spectacole cum au fost **Othello, O scrisoare pierdută, Unchiul Vanea, Al matalе, Caragiale, A treia țeapă, Matca, Ubu rex cu scene din Macbeth, Phaedra, Hamlet, Titus Andronicus, Danaidele, Slugă la doi stăpâni, Așa este (dacă vi se pare), Orestia.** (Titlurile nu urmează altă logică decât fluxul capricios al memoriei.)

Aniversarea Teatrului Național a fost sărbătorită, în mod direct și indirect, de către reprezentanți instituționali și de către reprezentanți ai reprezentanților instituționali, precum și de către iubitori ai teatrului craiovean, aliniați de la 92 de ani, câți numără profesorul Ion Zamfirescu, la 22 de

ani, câți numără cel mai june student la Teatrologie. S-au ținut discursuri lungi, medii și scurte, rostindu-se mai puține prostii decât se rostesc de obicei în asemenea împrejurări. Au fost jucate spectacole reprezentative din ultimul timp, respectiv **Orestia și Slugă la doi stăpâni**, dintre care ultimul mi s-a părut chiar mai bun decât la premieră, ceea ce este un semn de adânc profesionalism pentru Vlad Mugur, precum și pentru actori. Dacă sărbătorirea teatrului nu ar fi coincis cu finala campionatului european de fotbal, lăsând sălile pe jumătate pline, și dacă nu ar fi circulat zvonuri în legătură cu retragerea legendarului director al Naționalului craiovean, Emil Boroghină, totul ar fi fost cum nu se poate mai frumos: flori, aplauze, cuvinte sincere, lacrimi...

Dumitru Solomon

O zi la „Arcadia”

La prima vedere, 50 de ani par mulți; e o vârstă a maturității. Cu toate acestea, Teatrul „Arcadia” din Oradea, fost Teatrul de Păpuși, a devenit, nu demult, o instituție destinată copiilor și tineretului, schimbându-și nu doar numele. În cei 50 de ani de existență a cunos-

cut gloria sub conducerea artistică a unui artist de talie europeană, graficianul Paul Fux. El a semnat, ca scenograf și ca regizor, zeci și zeci de spectacole, unele fiind premiate atât în România, cât și peste hotare. I-au urmat alți artiști, plini de idei noi-toare și de dragoste pentru cei mici: Francisca Mirișan Simionescu, Valeriu Grama, Ana Benedek, Kovács Ildikó, Szele Vera, Stanca Ponta, Maria Vesa, Bölöni Vilmos, Szabó József...

Cu ocazia jubileului, secția română a prezentat **Cenușăreasa stă pe strada mea** de Mircea Bradu (regia: Ion Măinea, scenografia: Maria Hațeganu, muzica: Florian Chelu și A.G. Weinberger), actorii străduindu-se să păstreze prospețimea unei piese mult jucate vreme de doi ani.

Secția maghiară a oferit **Vrăjitorul din Oz** de Fehér József după celebra poveste a lui Frank L. Baum (regia: Hajdu Géza, scenografia: Trifan László), actorii vădind o mare poftă de joc chiar și în absența obișnuitelor reacții ale copiilor (care, din cauza noastră, a musafirilor, au fost în număr mai mic). Vernisarea unei expoziții de icoane pe lemn semnate de regizorul Sergiu

Savin a fost un alt punct din bogatul program aniversar. Iar întâlnirea artiștilor păpușari de toate vârstele, adunați din diferite colțuri ale țării – și chiar ale lumii –, evocarea tinereții și a realizărilor artistice, glumele și amintirile au făcut din cocktail-ul ce a urmat un minunat moment de comuniune sufletească. N-a fost uitat nici unul dintre cei care, într-un fel sau altul, au contribuit la bunul renume și la progresul artei păpușărești în orașul Oradea și în județul Bihor. Au fost pomenite lungile turnee, cu toate peripețiile lor, deplasările pe orice vreme în comunele și satele județului, reprezentațiile în sălițe mici și rău încălzite, turneele de prestigiu în străinătate, premiile, dar și bucuria de a vedea uimirea din ochii copiilor.

Am zărit-o printre cei prezenți și pe Maria Ciortin, fosta (până acum un an) contabilă șefă a teatrului, căreia i se datorează cele mai multe dintre izbânzile pe linie administrativă. Teatrul, la ora aceasta, este proaspăt zugrăvit, vopsit, dichisit și pentru că ea a știut la ce uși să bată. N-am văzut-o însă la festin pe Kondor

Rozália, zisă Baby, cea care a pus la punct, cu o răbdare de înger, bibliotecă, arhivă și a pregătit atent multe dintre cele făcute bine în această frumoasă zi.

Vechi și noi cronicari, studiouri de televiziune, prieteni numeroși de toate vârstele, colegi de la Teatrul de Stat, români și maghiari – acesta a fost publicul prezent, o zi întreagă, la "Ar-

cadia", alături de cele două trupe, română și maghiară. Trupe care, de o bună bucată de vreme, joacă, pe lângă teatru cu păpuși, și spectacole cu actori, câștigând astfel spectatori în plus – un segment de public uitat, pare-se, de toată lumea: școlari între 10 și 13 ani.

Albumul jubiliar (editat, bănuiesc, de Készy-Harmáth Vera) e foarte frumos

și conține numeroase fotografii (cele mai multe, color) din spectacolele teatrului. Păcat, totuși, că nu sunt mai amplu omagiați toți cei care, de-a lungul celor 50 de ani, au contribuit la propășirea instituției. Măcar lista cu numele tuturor s-ar fi convenit să fie publicată, pentru posteritate...

Elisabeta Pop

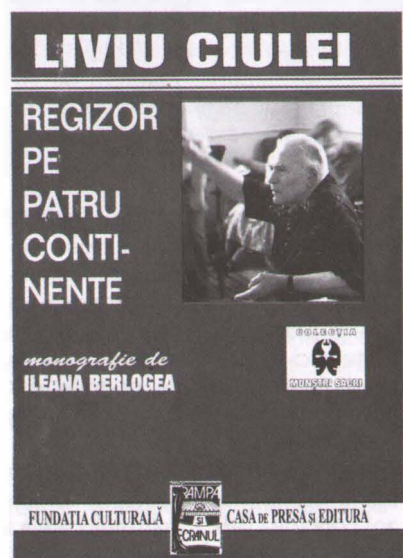
S cartea de teatru

Salutăm ca pe un fenomen pozitiv, atât pentru edituri cât și pentru critici și teatrologi, creșterea numărului de volume dedicate unor personalități ale regiei românești: Ion Sava, Liviu Ciulei, Radu

Penciulescu, Vlad Mugur, Andrei Șerban, Valeriu Moiescu. Într-o suită de articole, vom încerca să marcăm importanța acestor cărți, ce depun mărturie despre "efemerul din clipă" și "idolii furați uitării".

„Visul și deșteptarea noastră“

Liviu Ciulei -

pasiune modelează (...) și o prelungește în scrisul ei, în dovada dăinuitoare a existenței efemere pe scenă". O asemenea dovadă este cartea Ileana Berlogea. Ea concepe o monografie (publicată de Fundația și Editura "Rampa și Ecranul", cu sprijinul Ministerului Culturii) cu o structură mozaicată, în care supune unui examen sistematic opera de peste cinci decenii a regizorului. Încercând să surprindă din diferite unghiuri spectacolul unei cariere ajunse la apogeu, autoarea folosește o multitudine de procedee - comentarii critice, interviuri, amintiri - pe care le combină cu suplețe. Pentru a reface portretul creatorului, apelează la materialele care au păstrat, de-a lungul timpului, ceva din imaginea și ființa acestuia, la care adaugă și impresiile unor colaboratori apropiați. Dar cel mai mult a ajutat-o pe Ileana Berlogea propria sa memorie, autoarea fiind unul dintre martorii afirmării

acestui talent. Într-o încercare de privire panoramică, axată în principal pe operă, cu descrieri, clasificări, diagnostice exacte, criticul marchează nuanțat momentele cele mai importante ale biografiei lui Liviu Ciulei. Este evocat cadrul istoric, mediul intelectual și formativ al artistului. Pentru a oferi date inedite despre "un început sub semnul marilor promisiuni", Ileana Berlogea folosește declarațiile unor martori care au consemnat evenimentele. Unul dintre ei, Petre Comarnescu, scria în 1949 despre absolventul Liviu Ciulei de la clasa profesoarei Marioara Voiculescu: "... va face mare carieră în teatrul nostru (...) Felul cum a jucat d-sa Danton-ul lui Büchner, rolul consulului din **Îmbrăcați-i pe cei goi**, de Pirandello, și pe constructorul Solness arată certa-i vocație, pluralitatea mijloacelor, înalta-i ținută intelectuală". Sunt evocate cursurile profesoarei Alice Voinescu, cursurile de regie din

Într-o dedicație pe volumul "Liviu Ciulei - regizor pe patru continente", artistul invocă "pasiunea pentru teatru și felul cum această